

Svědectví: Identita, ideologie a evangelium v roce 2024

Svědectví

Identita, ideologie a evangelium v roce 2024

Biblické ilustrace: Jim Padgett, s laskavým svolením nakladatelství Sweet Publishing, Ft. Worth, TX, a Gospel Light, Ventura, CA, přes Wikimedia Commons.

“Vyhnali je.” Tak to podle knihy Skutků apoštolů udělal jistý nábožensko-politický kontingent

Pavlovi a Barnabášovi v Antiochii Pisidské, křižovatce měst ovládaných Římany v Malé Asii v prvním století. Jak se píše v textu, vyhnali je, protože Židé byli “plni prudké zášti a to, co Pavel a Barnabáš říkali, popírali násilným týráním”.

Pochopitelně, že to udělali. Pro tyto ortodoxní zastánce náboženství byli Pavel a Barnabáš zaprodanci, věřící, kteří věděli, že mají lepší zkušenosti, ale reinterpretovali události, snažili se smíchat neslučitelné pohledy na svět a prosazovali alternativní teologii. Hlavní pachatel, Saul/Pavel, ať už si říkal jakkoli, byl farizej z Jeruzaléma, rabín narozený a vychovaný v textech a liturgii synagogy a chrámu. Tuto mojžíšovskou identitu a ideologii prosazoval po léta; nyní si našel jinou. Je třeba jednat.

Nakonec se tento pisidský spor stal politickým. Podnítila “zbožné vysoce postavené ženy a přední muže města, vyvolala pronásledování proti Pavlovi a Barnabášovi a vyhnala je z jejich kraje”. Na pomezí politiky a náboženství zavládlo “násilné zneužívání”.

Při odchodu z města Pavel výmluvně hovořil o “světle pro pohany”, které podle něj svítá světu, ale svou rétoriku vůči Židům nijak nezmírnil a prohlásil: “Protože vy, lidi, se považujete za nehodné věčného života, jdeme k pohanům”. Spolu s Barnabášem si doslova setřásli prach z nohou, což bylo dojemné znamení nemilostivého odchodu.

S příchodem roku 2024 bychom se neměli tomuto problematickému textu (Sk 13,44-52) vyhýbat a snad spěchat k Velikonocům s výkřikem: “Vstal z mrtvých!” nebo k Letnicím s Duchem svatým vylitým na “všechno tělo”, k okamžikům, kdy se církev zdála být rozeznatelně “jednotná”?

V našem světě zuří konflikty, a to nejen mezi zastánci různých náboženství, ale i mezi konfliktními skupinami uvnitř těchto náboženství. V některých případech se současní vyznavači náboženství navzájem nepronásledují, ale navzájem se odstřelují.

Přesto události v Antiochii Pisidské, dnes archeologických vykopávkách v dnešním Turecku, představují biblickou předzvěst společensko-náboženských neshod, které přetrvávají dodnes. Takové konflikty zuří po celém našem světě, a to nejen mezi zastánci různých náboženství, ale i mezi konfliktními skupinami uvnitř těchto náboženství. V některých případech se současní vyznavači náboženství navzájem nepronásledují, ale odstřelují.

Dnes se zdá, že nábožensky podložená “násilná zášť” je jak národní, tak globální: Na Blízkém východě jsou to Židé a Arabové, v Rusku a na Ukrajině pravoslavní křesťané a ve Spojených státech protestanti proti protestantům.

Článek ze 7. ledna v deníku New Yorker cituje iowského republikánského zákonodárce a evangelikálního duchovního Jona Dunwella o “žile křesťanského nacionalismu” v jeho straně, osoby podle něj věří, že “křesťanství by mělo být nejvyšším náboženstvím Spojených států a vše by se mělo posuzovat v podřízenosti tomuto náboženství”.

Dunwell k tomu dodává: “Říká se, že moje (boomerská) generace křesťanství je příčinou toho, že Amerika je taková, ne proto, že bychom byli neúspěšní v proměně života, ale proto, že jsme nebyli dost odvážní, abychom hříšníka chytili pod krkem, shodili ho na zem a prosadili Boží zákony. A to je pro mě děsivé. Je to trochu – může to být talibánské.”

Baptist News Global [cituje](#) republikánského politického pracovníka a absolventa baptistického

semináře, který říká: “Pokud nedokážete přiznat, že Beth Mooreová měla na SBC bezbožný, dokonce démonický vliv – opravdu vám nebudu moci věřit.” Démonická, protože říká, že ženy mohou, měly by a mají kázat evangelium? Jestli tohle není “násilná zášť” založená na křesťanství 21. století, pak už nic. Zpochybňujte její biblický výklad, pokud musíte, ale vyvarujte se označení “démonická” použitého na křesťanskou sestru.

Text Skutků apoštolů vypráví o jedné z nejradiálnějších událostí v dějinách křesťanství, kdy byli pohané “naroubováni” na vykoupení, jehož stopy vedou od “Mojžíše a proroků” k jednomu rabínovi z Nazareta z prvního století. Pohané (to jsme my) tedy byli pozváni do Boží milosti částečně proto, že Pavel a Barnabáš se nechali v Antiochii zahnat Židy.

My křesťané jsme jim to oplatili a dvě tisíciletí jsme Židům vyčítali, že odmítli Slovo, které se stalo tělem. Seznam antisemitských zvěstí a pogromů se táhne jako slzavá stezka napříč katolickými i protestantskými dějinami. Vzpomínáte si, jak jejich katolická veličenstva Ferdinand a Isabela vyháněla inkonversos, “neobrácené” Židy, ze Španělska v roce 1492, ve stejném roce, kdy “Kolumbus vyplul na modrý oceán”?

*Dokumenty II. vatikánského koncilu ... poznamenaly, že “Židé by neměli být představováni jako Bohem zavržení nebo prokletí, jako by to vyplývalo z Písma svatého”.
Konečně!*

Naši protestantští předkové nezůstali pozadu. Martin Luther, jehož svědomí bylo poněkud méně než “v zajetí Božího slova”, napsal v roce 1543 spis s názvem “Židé a jejich lži”, v němž prohlásil: “Co máme my křesťané dělat s tímto zavrženým a odsouzeným národem, Židy? Protože žijí mezi námi, neodvažujeme se tolerovat jejich chování, když víme o jejich lžích, urážkách a rouhání.”

Luther radil křesťanům, aby pálili židovské synagogy, domy a svaté knihy a “nechali je žít ve stodolách jako Cikány.” Kdybychom ho v této věci poslechli, mohli bychom zpívat: “Mocná Pevnost je náš Bůh, Fanatik, který nikdy nepoleví.”

Křesťané napadali Židy “násilným týráním”. Pak jsme se obrátili proti sobě navzájem. Středověcí katolíci upálili v roce 1415 na hranici Moravského patriarchu Jana Husa; koloniální puritáni oběsili v Bostonu v roce 1660 kvakerku Mary Dyerovou; anglikáni ve Virginii v 18. století uvěznili baptistu Elijaha Craiga za kázání bez státní licence. Vyhnali ho do Kentucky, kde vynalezl bourbonskou whisky, ale to už je jiný příběh.

Kdo dnes může sledovat, kolik křesťanů, muslimů, buddhistů, hinduistů, židů a dalších bylo zabito nebo pronásledováno v celosvětových konfliktech souvisejících s náboženstvím?

Identita a ideologie mohou inspirovat a rozněcovat, někdy současně. Volba jedné náboženské identity nám může přinést soucit nebo nás postavit do rozporu s příslušníky jiných náboženských tradic. Identita je mocným zdrojem poznání, kdo jsme a kam patříme ve světě a ve vztahu k Bohu.

Pak přichází dilema. Vylučuje nebo zve, odcizuje nebo zapojuje naše náboženská identita? Je nevyhnutelné, aby ideje vyvolávaly rozdělení, dokonce konflikty, protože jsou silné, energizující a rušivé? Aby bylo náboženství “pravdivé”, musí ovládat kulturu? Můžeme houževnatě lpět na přesvědčeních zatížených svědomím, aniž bychom podlehl jazyku nebo činům násilí?

V lednu 2024 jsme si mohli připomenout Martina Luthera Kinga Jr. a jeho závazek k nenásilí

uprostřed odlišných identit a ideologií. V jednom ze svých kázání v roce 1959 King prohlásil: *“Následkem nenásilí je vytvoření milované komunity, takže když bitva skončí, vznikne nový vztah mezi utlačovanými a utlačovateli. ... Cesta souhlasu vede k morální a duchovní sebevraždě. Cesta násilí vede k zatrpklosti u obětí a brutalitě u násilníků. Cesta nenásilí však vede k vykoupení a vytvoření společenství milujících.”*

Bezejmenná kananejská žena naučila Ježíše něco o společenství milujících, když, jak se píše v 15. kapitole Matoušova evangelia, začala křičet: *“Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův, mou dceru trápí démon. Ale on jí vůbec neodpověděl. Přišli k němu jeho učedníci a naléhali na něj: **“Pošli ji pryč, protože po nás stále křičí.”**”*

Byla to pohanka, a tak Ježíš odpovídá: *“Byl jsem poslán jen ke ztraceným ovcím z domu izraelského. Ona však přišla, poklekla před ním a řekla: ‘Pane, pomoz mi.’ On jí odpověděl: ‘Není spravedlivé brát dětem jídlo a házet je psům’. Ona řekla: ‘Ano, Pane, však i psi jedí drobtý, které padají ze stolu jejich pánů’.”*

A Ježíš to konečně pochopil. *“Ženo,”* říká, *“velká je tvá víra! Ať se ti stane, co si přeješ.”* Matouš říká: *“A její dcera byla od té chvíle uzdravena.”* Světlo pro pohany začalo Ježíšem a bezejmennou kananejskou ženou dávno předtím, než Pavla a Barnabáše vyhnali z Antiochie.

Ježíšův židovský hlas zní napříč staletími: *“Dávám vám nové přikázání: Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás.”* Je to tak všeobjímající soucitná identita, aby nakonec nikdo nemusel jíst jen drobky z něčího stolu evangelia. Doufejme, že v roce 2024.

Bill Leonard

[Baptist News Global](#)

Bill Leonard

Bill Leonard

Bill Leonard je zakládajícím děkanem a emeritním profesorem baptistických studií a církevních dějin James a Marilyn Dunnových na Wake Forest University School of Divinity ve Winston-Salem, NC. Je autorem nebo editorem 25 knih. Rodilý Texasan žije ve Winston-Salem se svou ženou Candyce a jejich dcerou Stephanie.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)